

T.B.M.M.
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 3271
Tarih: 06.05.2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Çevresel Etki Değerlendirilmesi raporlarının güvenilirliğinin ve işlevselliğinin araştırılması ve mevzuatının gerekli uluslararası standartlara uyumunun incelenmesi amacıyla Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

Sebahat TUNCEL
İstanbul Milletvekili

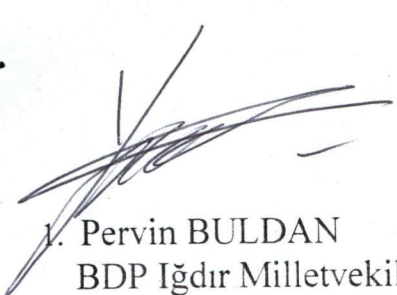
GEREKÇE

Ülkelerde çevre sorunlarının giderek artması nedeniyle 1972 yılında Stockholm'de gündeme gelen ve çevre yönetiminin en etkin araçlarından birisi olan Çevresel Etki Değerlendirilmesi (ÇED) çalışmaları günümüzde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde gerek yasal gerekse uygulama olarak yerini almış olup, ülkemizde de 1982 yılında yürürlüğe giren Çevre Kanunu'nun 10.Maddesi ile yasal statüye oturtulmuştur. Ancak yönetmelikteki eksikliklerle beraber 1997 yılında düzenlemelere gidilerek 06/06/2002 tarih ve 24777 sayılı resmi gazete yayınıyla yönetmelik yeniden düzenlenmiştir. ÇED raporları baraj yapımından, maden işletmelerin yapımı, elektrik santrallerinin ve tesislerin yapımı gibi çeşitli projeler öncesinde danışılan önemli raporlardır. Yönetmeliğe tabi projeler için ÇED Olumlu Kararı veya ÇED Gerekli Değildir kararı alınmadıkça bu projelere hiçbir teşvik, onay, izin, yapı kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz.

ÇED, bir projenin çevresel etkilerini inceleyen sistematik olarak yapılanmış bir süreçtir ve sürdürülebilir kalkınma hedefi doğrultusunda tahmin-önleme stratejisine uygun olarak, bilimsel yöntem ve teknikler kullanarak resmi kuruluşların, yatırımcıların, farklı meslek disiplinlerinin, halkın ve diğer ilgili kurum/kuruluşların katılımı ile uygulanan bir çevre yönetim aracıdır. ÇED'ler gerçekleştirilecek projelerin çevreye olan olumsuz etkileri, insanların yaşam alanlarına etkileri ve ekolojiye olan etkilerini ortaya koyması nedeniyle önemli raporlardır.

Uygulamada ÇED raporları, proje sahibi şirketlerin kendileri tarafından Çevre Bakanlığı'na denetlenen ve yetki verilen ve sayıları 200'e yaklaşmış olan özel şirketlere, belirli bir ücret karşılığında hazırlanmaktadır. Bu durum rapora olan güveni azaltan önemli etkenlerden biridir. Projelerde hazırlanan ÇED raporları incelendiğinde raporların bir çoğunun şirketlerin istediği biçimde olumlu sonuçlandığı görülmektedir ve bu durum raporların yanlış olduğuna dair kaygı yaratmaktadır. ÇED raporları için yerelde yapılması gereken toplantılar halkın projeyi istememesinden dolayı engellenmesine rağmen toplantılar yapılmış gibi gösterilmektedir. Çanakkale Karagiba'da ÇED toplantısı engellendiği için yapılmaması rağmen İl Çevre Müdürlüğü tarafından tutanağa yapıldı olarak yazılmıştır. İstanbul'da 3. Havalimanı yapımı için ÇED görüşmesi yönetmeliğe dayanan hükme göre halkın görüşünü almak için askıya alınmasına rağmen ihale yapılmıştır ve ÇED yönetmeliği ihmal edilmiştir. İktidarın getirdiği bir yasa tasarısı ile, 23/6/1997 tarihinden önce yatırım programına alınmış, planlama aşamasına geçmiş olan veya ihalesi yapılmış olan veya üretim veya işletmeye başlanmış olan projeler ÇED dışında bırakılması amaçlanmaktadır. Bu da özellikle halkın, çevre örgütlerinin çok ciddi tepkilerini çeken ve ekolojiye büyük zararları olacak 3. Köprü gibi projelerin ÇED kapsamı dışında tutulması anlamına gelmektedir. ÇED analizleri konusunda pek çok aksaklık ve eksiklikler olmasına rağmen çevreye zarar verebilecek projelerin engellenmesi, en azından çevrecilerin, halkın hukuken itiraz edebilecekleri bir mekanizmayı sağlamaktadır.

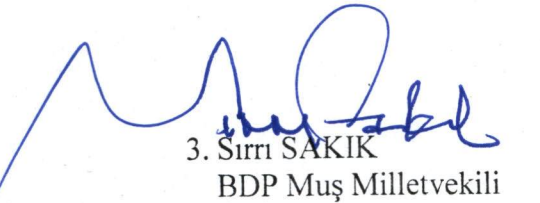
ÇED prosedürünü devreden çıkarmak yerine, aslında çok önemli bir işlevi olan ÇED raporlarının bağımsız kurumlarca ve objektif, bilimsel içerikle hazırlanması ve denetlemesinin özel şirketlere bırakılmadan düzenli olarak yapılması sağlanmalıdır. HES, maden, elektrik ve çeşitli alanlarda hazırlanan ÇED raporlarının güvenilirliği araştırılarak bu güvenilirliği azaltan mevzuatsal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Projenin yapılacağı yerdeki halkın ÇED sürecine dahil edilmesinin sağlanması, kültürel zenginliklerin dikkate alınarak raporların hazırlanması sağlanmalıdır. Aksi takdirde ÇED raporlarının işlevselliği ortadan kalkara sadece usulen hazırlanan raporlar haline dönüştüğü iddiaları devam edecektir. Çevre ve kurulacağı bölgedeki insanların hayatına ciddi etkileri olan hidroelektrik santralleri, maden ocakları gibi projelerin ekolojiye olan etkilerini ortaya çıkarmada önemli olan ÇED raporlarının etkin ve bilimsel yöntemlerle hazırlanabilmesi amacıyla bir araştırma komisyonunun kurulmasını önermekteyiz.

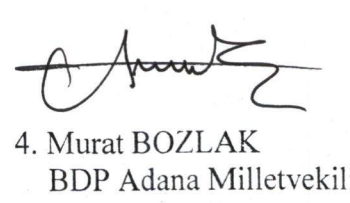
1. Pervin BULDAN
BDP İğdır Milletvekili

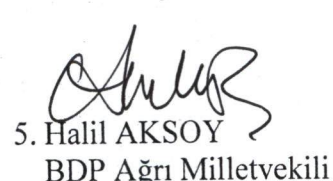
2. İdris BALUKEN
BDP Bingöl Milletvekili

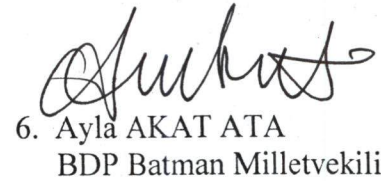
3. Sırrı SAKIK
BDP Muş Milletvekili

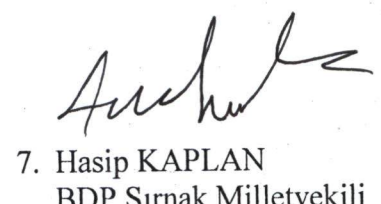
4. Murat BOZLAK
BDP Adana Milletvekili

5. Halil AKSOY
BDP Ağrı Milletvekili

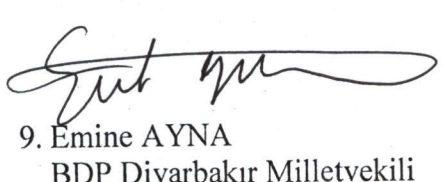
6. Ayla AKAT ATA
BDP Batman Milletvekili

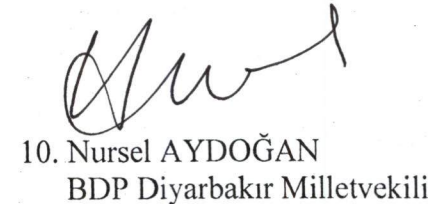
7. Hasip KAPLAN
BDP Şırnak Milletvekili

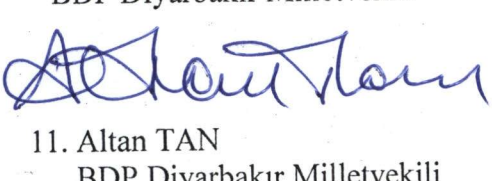
8. Hüsamettin ZENDERLİOĞLU
BDP Bitlis Milletvekili

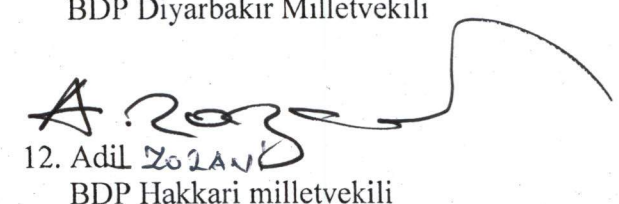
9. Emine AYNA
BDP Diyarbakır Milletvekili

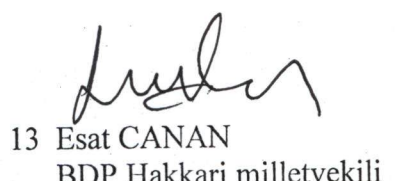
10. Nursel AYDOĞAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

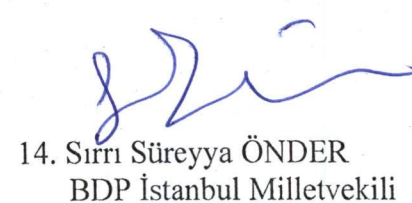
11. Altan TAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

12. Adil ZOLAN
BDP Hakkari milletvekili

13. Esat CANAN
BDP Hakkari milletvekili

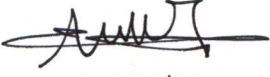
14. Sırrı Süreyya ÖNDER
BDP İstanbul Milletvekili

17. Erol DORA
BDP Mardin milletvekili

18. Ertuğrul KÜRKÇÜ
BDP Mersin Milletvekili

19. Demir ÇELİK
BDP Muş Milletvekili

21. Nazmi GÜR
BDP Van Milletvekili

20. İbrahim BİNİCİ
BDP Şanlıurfa Milletvekili

22. Özdal ÜÇER
BDP Van Milletvekili